

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 86/05-22

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 23. augusta 2005 v senáte zloženom z predsedu Štefana Ogurčáka a zo sudcov Juraja Horvátha a Lajosa Mészárosa prerokoval prijatú sťažnosť V. H., P., F. F., P., V. Č., P., T. Š., P., a A. Š., S., zastúpených advokátom JUDr. J. F., P., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 193/97 a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 193/97 porušil základné právo V. H., aby sa jej vec prerokovala bez zbytočných prieťahov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. V. H. p r i z n á v a primerané finančné zadosťučinenie v sume 20 000 Sk (slovom dvadsaťtisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Prešov p o v i n n ý jej vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. V. H. priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 7 953 Sk (slovom sedemtisícdeväťstopäťdesiattri slovenských korún), ktoré je Okresný súd Prešov p o v i n n ý vyplatiť na účet advokáta JUDr. J. F., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením z 12. mája 2005 č. k. I. ÚS 86/05-8 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť V. H., P. (ďalej len „sťažovateľka“), F. F., P., V. Č., P., T. Š., P., a A. Š., S. (spolu ďalej aj „sťažovatelia“), ktorou namietali porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 193/97 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

1. 1. Zo sťažnosti vyplynulo, že: *„Sťažovatelia podali návrh na začatie konania na Okresnom súde v Prešove dňa 24. 3. 1997 vedenom pod sp. zn. 16 C 193/1997 o neplatnosť kúpnej zmluvy. Predmetné konanie trvá už takmer osem rokov a doteraz nebolo právoplatne ukončené. Konanie bolo niekoľkokrát prerušené, bolo postúpené na Krajský súd v Prešove a prvé pojednávanie sa konalo 17. apríla 2000, tiež bolo nariadené znalecké dokazovanie, kontrolné znalecké dokazovanie. Pojednávanie bolo prerušené v dôsledku vykonávania výmeny sudcov.“*

Sťažovatelia zastávajú názor, že okresný súd nepostupuje v konaní zákonným spôsobom a v jeho postupe je potrebné vidieť prietahy v konaní, čo bolo v minulosti aj dôvodom, pre ktorý sa jedna zo sťažovateľiek obrátila o pomoc aj na verejného ochrancu

práv, ktorý konštatoval na základe zistených skutočností, že v predmetnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a teda k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov (...).

Ďalej zo sťažnosti vyplýva, že: „*v predmetnej občiansko-právnej veci sa nejedná o právnu zložitost' a náročnosť sporu resp. ani právna zložitost' sporu nezbavuje sudcu súdu zodpovednosti za priet'ahy v konaní zapríčinené nesprávnou organizáciou práce, neodborným využitím času určeného na pojednávanie.*“

Sťažovatelia sa domáhajú aj priznania primeraného finančného zadosťučinenia ako náhrady nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch v sume 500 000 Sk, a to z dôvodu, že porušenie ich základného práva už nie je možné napraviť, pričom poukazujú na to, že spôsobená ujma spočíva v dlhoročných pocitoch neistoty a úzkosti spojených s neprimerane dlhotrvajúcim stavom právnej neistoty.

Okrem zaplatenia nemajetkovej ujmy si sťažovatelia uplatňujú aj náhradu trov právneho zastúpenia.

Vzhľadom na uvedené sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„1. Okresný súd v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 193/1997 porušil základné právo sťažovateľov, aby sa ich vec prerokovala bez zbytočných priet'ahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy SR.

2. Sťažovateľom priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 500 000 Sk (...), ktoré je im Okresný súd Prešov povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

3. Okresnému súdu Prešov prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 193/1997 konal bez zbytočných priet'ahov.

4. Okresný súd Prešov je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia právnemu zástupcovi sťažovateľov JUDr. J. F., vo výške 5 302 Sk do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia.“

2. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: okresný súd, zastúpený jeho predsedom JUDr. Š. T., listom z 22. júna 2005 sp. zn. Ú-Spr 3011/05 a právny zástupca sťažovateľov stanoviskom k uvedenému vyjadreniu okresného súdu z 13. júla 2005.

2. 1. Predseda okresného súdu vo svojom prípise uviedol chronológiu úkonov, ktoré súd vo veci vykonal, ako aj nasledovné podstatné skutočnosti:

„(...) Dňa 24. 3. 1997 podala sťažovateľka V. H. nejasný a neúplný návrh, ktorý doplnila podaním došlým dňa 16. 5. 1997. Uznesením zo dňa 17. 6. 1997 bolo predmetné konanie zastavené z dôvodu nespôsobilosti žalovaných byť účastníkmi konania. Toto uznesenie bolo zrušené Krajským súdom v Prešove dňa 27. 10. 1997, preto sa vo veci pokračovalo ďalej. Vo veci došlo k opakovanej zmene zákonných sudcov z dôvodu ich postupného odchodu na novozriadený Krajský súd v Prešove v priebehu rokov 1997-2000.

(...) V predmetnej veci konal naposledy ako zákonný sudca JUDr. M. M., ktorý v čase od 1. 1. do 31. 12. 2005 vykonáva stáž na Krajskom súde v Prešove, preto bola vec dočasne pridelená zastupujúcemu sudcovi a následne (dňa 1. 3. 2005) sudcovi, ktorý posilnil oddelenie C tunajšieho súdu, čo bolo opatrením smerujúcim k znižovaniu zostatkov reštančných vecí. Tento rozhodol v merite veci rozsudkom dňa 19. 5. 2005.

Dovolím si zdôrazniť, že práve uvedené opatrenie smerovalo k rýchlemu rozhodnutiu v merite veci a bolo aj dôsledkom podania sťažovateľky V. H. JUDr. P. K., verejnému ochrancovi práv.

Vychádzajúc z ustálenej praxe Ústavného súdu mám za to, že žaloba o vyslovenie neplatnosti zmluvy je vecou právne a fakticky zložitou zvlášť v prípade, ak sa namieta viac dôvodov neplatnosti a neplatnosť pre duševnú poruchu zomrelej osoby. O tejto skutočnosti svedčí aj vykonané znalecké dokazovanie (opakovane) a výsluch viacerých svedkov.

Správanie sa účastníkov konania neprispelo k jeho predĺženiu.

Postup súdu v konaní bol v súlade s procesným právom a smeroval k čo najrýchlejšiemu rozhodnutiu.

Zohľadňujúc vyššie uvedené skutočnosti navrhujem, aby Ústavný súd vyslovil, že postupom Okresného súdu Prešov v konaní pod sp. zn. 16 C 193/1997 nebolo porušené

ústavné právo sťažovateľov na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov zaručené článkom 48 ods. 2 Ústavy SR.

Zároveň oznamujem (...), že netrvám na ústnom pojednávaní. (...)“

2. 2. Právny zástupca sťažovateľov vo svojom stanovisku k uvedenému vyjadreniu predsedu okresného súdu uviedol, že:

„(...) Sme toho názoru, že postup súdu v konaní nesmeroval k čo najrýchlejšiemu rozhodnutiu a k právoplatnému ukončeniu sporu. Trváme na našej podanej sťažnosti a sme toho názoru, že Okresný súd v Prešove v konaní pod spis. zn. 16 C/193/1997 porušil ústavné právo sťažovateľov na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov zaručené článkom 48 ods. 2 Ústavy SR.

Pokiaľ ide o rýchlo rozhodnutie v merite vecí spis. zn. 16 C/193/1997 sme toho názoru, že rozhodnutie súdu a jeho postup považujeme za nesprávny. JUDr. V., ktorá rozhodovala v tejto veci bol pridelený spis až po podaní ústavnej sťažnosti a preto nemohla poznať objektívne dôkazy, ktoré boli zo strany žalobcov predložené na súdnych pojednávaniach. Rozsudok Okresného súdu bol vydaný aj po vplyvom danej sťažnosti na Ústavný súd Slovenskej republiky a preto sme podali voči nemu odvolanie.

Zároveň oznamujeme Ústavnému súdu, že netrváme na ústnom pojednávaní.

Uplatňujem si trovy právneho zastúpenia vo výške 7 953,- Sk (Úkony: 1. prevzatie a príprava zastúpenia, 2. Písomné podanie sťažnosti na ÚS, 3. Písomné podanie vyjadrenia na ÚS (...).“

3. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 16 C 193/97:

Dňa 24. marca 1997 bol okresnému súdu doručený žalobný návrh sťažovateľky o zrušenie kúpnej zmluvy proti Okresnému úradu P. v 1. rade a Mestskému úradu P., odboru mestského majetku, v 2. rade (ďalej len „žalovaný“ alebo spolu „žalovaní“). Vec bola zaevidovaná ako nejasné podanie pod sp. zn. Ncc 198/97.

Dňa 21. apríla 1997 súd vydal uznesenie č. k. Ncc 198/1997-15, ktorým vyzval sťažovateľku, aby v lehote 15 dní doplnila svoje podanie.

Dňa 16. mája 1997 sťažovateľka doplnila svoje podanie na základe uvedenej výzvy.

Dňa 26. mája 1997 sudkyňa dala úpravou kancelárii pokyn, aby spis previedla do registra C.

Dňa 4. júna 1997 bol spis prevedený do registra C a ďalej evidovaný pod sp. zn. 16 C 193/1997.

Dňa 17. júna 1997 súd vydal uznesenie č. k. 16 C 193/97-20, ktorým zastavil konanie.

Dňa 10. júla 1997 sťažovateľka doručila súdu odvolanie proti uzneseniu č. k. 16 C 193/97-20.

Dňa 25. júla 1997 bol spis predložený aj s odvolaním Krajskému súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“), kde bola vec vedená pod sp. zn. 2 Co 322/97.

Dňa 8. decembra 1997 bolo okresnému súdu doručené uznesenie krajského súdu č. k. 2 Co 322/97-25 z 27. októbra 1997, ktorým zrušil napadnuté uznesenie č. k. 16 C 193/97-20 vo vzťahu k žalovanému v 2. rade a v tomto rozsahu vrátil vec prvostupňovému súdu a vo vzťahu k žalovanému v 1. rade pripustil späťvzatie, napadnuté uznesenie zrušil a konanie zastavil.

Dňa 12. decembra 1997 sudca dal úpravou kancelárii pokyn, aby doručila uznesenie č. k. 2 Co 322/97-25 účastníkom konania.

Dňa 22. apríla 1998 podpredsedníčka okresného súdu pridělila vec predsedníčke senátu JUDr. Ľ. M.

Dňa 6. septembra 1999 podpredsedníčka okresného súdu pridělila vec predsedovi senátu JUDr. M. K.

Dňa 3. marca 2000 súd nariadil pojednávanie vo veci na 17. apríl 2000 a zároveň vyzval sťažovateľku, aby oznámila v lehote 10 dní, či žalobcami sú aj jej súrodenci, a ak áno, nech predloží ich plnomocenstvá.

Dňa 21. marca 2000 boli súdu doručené plnomocenstvá súrodencov sťažovateľky.

Dňa 17. apríla 2000 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené s tým, že sťažovateľka v lehote 30 dní predloží súdu žalobu s upraveným okruhom účastníkov na strane žalobcov.

Dňa 27. apríla 2000 podpredsedníčka okresného súdu pridelila vec predsedníčke senátu JUDr. E. M.

Dňa 19. mája 2000 sťažovateľka doručila súdu upravený žalobný návrh.

Dňa 25. mája 2000 súd nariadil pojednávanie vo veci na 16. jún 2000.

Dňa 20. júna 2000 sudkyňa dala úpravou kancelárii pokyn, aby vyrubila súdny poplatok, ktorý má byť zaplatený v lehote 10 dní, a vyzvala sťažovateľku, aby v lehote 5 dní oznámila presný dátum úmrtia M. F. (ďalej aj „poručiteľka“) alebo spisovú značku dedičského konania po poručiteľke.

Dňa 27. júna 2000 sťažovateľka doručila súdu oznámenie dátumu úmrtia poručiteľky a číslo dedičského konania.

Dňa 3. júla 2000 sťažovateľka doručila súdu vyjadrenie k výzve na zaplatenie súdneho poplatku.

Dňa 6. júla 2000 sudkyňa dala úpravou kancelárii pokyn, aby doručila sťažovateľom tlačivo na oslobodenie od súdneho poplatku, ktoré majú vyplniť a vrátiť súdu v lehote 20 dní a vyžiadala si od Mestského úradu v P. a Mestského úradu v S. správu o osobných a majetkových pomeroch sťažovateľov.

Dňa 26. júla 2000 Mestský úrad v S. doručil súdu správu o osobných a majetkových pomeroch A. Š.

Dňa 31. júla 2000 Mestský úrad v P. doručil súdu potvrdenie o osobných a majetkových pomeroch V. Č.

Dňa 2. augusta 2000 sťažovateľka zaplatila súdny poplatok.

Dňa 4. augusta 2000 Mestský úrad v P. doručil súdu správu o osobných a majetkových pomeroch sťažovateľky, F. F., V. Č. a T. Š.

Dňa 21. augusta 2000 sudkyňa dala úpravou kancelárii pokyn, aby vyzvala sťažovateľku, aby v lehote 10 dní oznámila súdu, či žaluje aj Okresný úrad v P.

Dňa 8. septembra 2000 sťažovateľka upresnila, že žalovaným subjektom je len mesto P.

Dňa 19. septembra 2000 sudkyňa dala úpravou kancelárii pokyn, aby doručila žalobu žalovanému na vyjadrenie v lehote 20 dní.

Dňa 16. októbra 2000 žalovaný doručil súdu svoje vyjadrenie k žalobe.

Dňa 17. novembra 2000 súd nariadil vo veci pojednávanie na 14. február 2001.

Dňa 9. februára 2001 sťažovateľka doručila súdu ospravedlnenie svojej neúčasti na pojednávaní a požiadala o odročenie pojednávania.

Dňa 14. februára 2001 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, na ktorom sa nezúčastnili sťažovatelia a ktoré bolo odročené na 19. apríl 2001.

Dňa 19. apríla 2001 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 11. jún 2001 za účelom vyžiadania lekárskej správy a predvolania svedka.

Dňa 3. mája 2001 lekár poručiteľky doručil oznámenie, že jej lekársku dokumentáciu nemôže predložiť, môže len odpovedať na otázky súdu.

Dňa 23. mája 2001 súd vyzval MUDr. K., aby v lehote 10 dní oznámila, či sa v zdravotnej dokumentácii nebohej M. F. nachádzajú nálezy, ktoré by mohli byť podkladom pre vypracovanie znaleckého posudku o jej spôsobilosti na právne úkony.

Dňa 29. mája 2001 MUDr. K. doručila súdu svoje vyjadrenie k výzve z 23. mája 2001.

Dňa 11. júna 2001 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito za účelom opätovného vyžiadania správy od MUDr. K.

Dňa 30. augusta 2001 súd vyzval MUDr. K., aby v lehote 15 dní oznámila súdu, či sa v zdravotnej dokumentácii nebohej M. F. nachádzajú nálezy, ktoré by mohli byť podkladom pre vypracovanie znaleckého posudku o jej spôsobilosti na právne úkony.

Dňa 18. septembra 2001 MUDr. K. doručila súdu svoje vyjadrenie k výzve z 30. augusta 2001, podľa ktorej sa nemôže vyjadriť či nálezy sú dostatočné, pretože to môže posúdiť len znalec.

Dňa 9. októbra 2001 súd vyzval sťažovateľov, aby v lehote 10 dní oznámili súdu, či trvajú na znaleckom dokazovaní spôsobilosti na právne úkony nebohej M. F.

Dňa 19. októbra 2001 sťažovatelia oznámili súdu, že trvajú na znaleckom dokazovaní.

Dňa 6. novembra 2001 súd uznesením č. k. 16 C 193/97-104 ustanovil za znalkyňu MUDr. H. na vypracovanie znaleckého posudku v lehote 60 dní.

Dňa 17. apríla 2002 súd urgoval znalkyňu MUDr. H., aby vypracovala znalecký posudok.

Dňa 7. mája 2002 znalkyňa MUDr. H. doručila súdu znalecký posudok č. H-7/2002.

Dňa 10. mája 2002 súd vydal uznesenie č. k. 16 C 193/97-130, ktorým priznal znalkyni znalečné.

Dňa 10. júna 2002 súd vyzval účastníkov konania, aby sa v lehote 15 dní vyjadrili k znaleckému posudku č. H-7/2002.

Dňa 20. júna 2002 sťažovatelia doručili súdu svoje vyjadrenie k znaleckému posudku č. H-7/2002.

Dňa 25. júna 2002 žalovaný doručil súdu svoje vyjadrenie k znaleckému posudku č. H-7/2002.

Dňa 16. júla 2002 súd vyzval znalkyňu MUDr. H., aby sa vyjadrila k vyjadreniu žalovaného k jej posudku.

Dňa 20. septembra 2002 súd urgoval znalkyňu MUDr. H., aby zaujala stanovisko k vyjadreniu žalovaného k jej posudku.

Dňa 27. septembra 2002 znalkyňa doručila súdu svoje vyjadrenie k stanovisku žalovaného k jej posudku.

Dňa 18. novembra 2002 súd vydal uznesenie č. k. 16 C 193/97-143, ktorým nepriznal znalkyni MUDr. H. odmenu.

Dňa 16. decembra 2002 súd vyzval účastníkov, aby sa v lehote 10 dní vyjadrili k vyjadreniu znalkyne MUDr. H.

Dňa 13. januára 2003 sťažovatelia doručili súdu svoje vyjadrenie na základe výzvy zo 16. decembra 2002.

Dňa 21. januára 2003 žalovaný doručil súdu svoje vyjadrenie na základe výzvy zo 16. decembra 2002.

Dňa 14. februára 2003 predseda súdu pridelil vec predsedovi senátu JUDr. M. M.

Dňa 26. februára 2003 súd nariadil pojednávanie na 2. apríl 2003.

Dňa 2. apríla 2003 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 28. máj 2003 s tým, že žalovanému bolo uložené, aby v lehote 10 dní predložil spisový materiál o vykupovaní pozemkov, a právnenému zástupcovi sťažovateľov, aby predložil plnomocenstvo za všetkých sťažovateľov.

Dňa 15. apríla 2003 právny zástupca sťažovateľov doručil súdu plnomocenstvá.

Dňa 7. apríla 2003 žalovaný doručil súdu vyjadrenie k povinnosti predložiť spisový materiál o vykupovaní pozemkov.

Dňa 28. mája 2003 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito za účelom znaleckého dokazovania.

Dňa 4. júna 2003 žalovaný doručil súdu svoje stanovisko k nariadenému znaleckému dokazovaniu.

Dňa 23. júna 2003 súd vydal uznesenie č. k. 16 C 193/97-165, ktorým pribral do konania znalca MUDr. K.

Dňa 8. júla 2003 znalkyňa MUDr. K. doručila súdu žiadosť o zapožičanie súdneho spisu.

Dňa 11. augusta 2003 sudca dal úpravou kancelárii pokyn, aby doručila spis znalkyni MUDr. K. za účelom vypracovania znaleckého posudku.

Dňa 14. októbra 2003 znalkyňa MUDr. K. doručila súdu znalecký posudok č. 117/2003.

Dňa 23. októbra 2003 sudca dal úpravou kancelárii pokyn, aby doručila znalecký posudok č. 117/2003 účastníkom a vyzvala ich, aby sa k nemu vyjadrili v lehote 10 dní.

Dňa 4. novembra 2003 súd vydal uznesenie č. k. 16 C 193/97-199, ktorým priznal znalkyni MUDr. K. znalečné.

Dňa 12. novembra 2003 žalovaný doručil súdu svoje vyjadrenie k znaleckému posudku.

Dňa 14. novembra 2003 sťažovatelia doručili súdu svoje vyjadrenie k znaleckému posudku.

Dňa 27. novembra 2003 súd nariadil pojednávanie na 25. február 2004.

Dňa 25. februára 2004 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito s tým, že žalovaný je povinný v lehote 7 dní predložiť listinné dôkazy.

Dňa 12. marca 2004 súd nariadil pojednávanie na 26. máj 2004.

Dňa 26. mája 2004 bolo súdu doručené ospravedlnenie neúčasti právneho zástupcu sťažovateľov a žiadosť o odročenie pojednávania.

Dňa 26. mája 2004 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 8. september 2004 s tým, že žalovaný do 31. augusta 2004 predloží tú časť delimitačného protokolu, z ktorej bude zrejmý prechod predmetných nehnuteľností.

Dňa 3. septembra 2004 znalkyňa MUDr. K. doručila súdu ospravedlnenie svojej neúčasti na nariadenom pojednávaní.

Dňa 6. septembra 2004 právny zástupca sťažovateľov doručil súdu ospravedlnenie svojej neúčasti na nariadenom pojednávaní z dôvodu svojej práceneschopnosti.

Dňa 8. septembra 2004 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito s tým, že sa vyžadujú potrebné listiny z katastra nehnuteľností a sťažovatelia oznámia súdu v lehote 5 dní meno manželky F. F. a dátum úmrtia A. F.

Dňa 9. septembra 2004 súd vyzval kataster nehnuteľností o predloženie listín v lehote 30 dní a žalobcov, aby v lehote 5 dní oznámili meno manželky F. F. a dátum úmrtia A. F.

Dňa 20. septembra 2004 sťažovatelia oznámili súdu vyžiadané údaje.

Dňa 22. septembra 2004 súd nariadil pojednávanie na 3. december 2004.

Dňa 12. októbra 2004 kataster nehnuteľností doručil súdu listiny vyžiadané na základe výzvy z 9. septembra 2004.

Dňa 3. decembra 2004 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito s tým, že účastníkom sa poskytuje lehota 14 dní na oboznámenie sa so znaleckým posudkom.

Dňa 10. januára 2005 súd vydal uznesenie č. k. 16 C 193/97-296, ktorým priznal znalkyni MUDr. K. náhradu za použitie motorového vozidla.

Dňa 1. marca 2005 predseda senátu pridelil vec JUDr. K. V.

Dňa 25. apríla 2005 súd nariadil pojednávanie na 19. máj 2005.

Dňa 13. mája 2005 právny zástupca sťažovateľov doručil súdu ospravedlnenie svojej neúčasti na nariadenom pojednávaní z dôvodu svojej práceneschopnosti a súhlasil, aby sa konalo v jeho neprítomnosti.

Dňa 17. mája 2005 sťažovateľka doručila súdu podanie, v ktorom trvala na uskutočnení pojednávania.

Dňa 19. mája 2005 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, na ktorom súd vyhlásil rozsudok č. k. 16 C 193/97-308, ktorým žalobu zamietol.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. (...)

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadostučinenie.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov (...).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosti veci, správania účastníka a postupu súdu (napr. I. ÚS 41/02). Ústavný súd pritom prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v danom prípade.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní o neplatnosť kúpnej zmluvy vedenom pod sp. zn. 16 C 193/97 dochádza

k porušovaniu ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že rozhodovanie o neplatnosť kúpnej zmluvy mohlo v napadnutom konaní predstavovať určitý stupeň zložitosti súvisiaci napr. s nevyhnutnosťou znaleckého dokazovania tvrdenej duševnej poruchy už zomrelej osoby. Doterajší zdĺhavý priebeh napadnutého konania však ústavný súd nemôže pripísať iba na vrub faktickej náročnosti prerokovávanej veci.

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľov v preskúmvanej veci, treba konštatovať, že na celkovej dĺžke konania mala svoj podiel aj sťažovateľka najmä tým, že na okresný súd sa obrátila podaním, ktoré nebolo úplné, neuhradila riadne a včas súdny poplatok ani nepožiadala pri podaní žalobného návrhu o oslobodenie od povinnosti uhradiť súdny poplatok, pričom aj kvôli odstraňovaniu týchto nedostatkov nemohol okresný súd v určitom štádiu napadnutého konania riadne postupovať v konaní. V tejto súvislosti už ústavný súd konštatoval, že požiadavka na konanie bez zbytočných priet'ahov v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy môže mať svoju plnú relevanciu len pri takom návrhu na začatie konania, ktorý spĺňa všetky zákonom predpísané obsahové a formálne náležitosti (pozri I. ÚS 41/02). Na uvedené správanie sťažovateľky, ako i na to, že sa ona, resp. jej právny zástupca opakovane nezúčastňovali na nariadených pojednávaniach (napr. 14. februára 2001), nemohol ústavný súd neprihliadnuť pri úvahe o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v predmetnej veci a konštatuje, že okresný súd bol v danej veci bez akýchkoľvek zákonných dôvodov nečinný od 12. decembra 1997 do 3. marca 2000 (viac ako dvadsaťšesť mesiacov). Okresný súd teda počas viac ako dvoch rokov vo veci nevykonával úkony smerujúce k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa v tom čase sťažovateľka ako žalobkyňa v napadnutom konaní nachádzala, čo je základným účelom práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy (pozri napr. I. ÚS 41/02). K uvedeným priet'ahom pritom nedošlo v dôsledku zložitosti veci ani správania účastníkov, ale výlučne v dôsledku postupu súdu. Pri posudzovaní odôvodnenosti sťažnosti nebolo možné prihliadnuť na skutočnosti uvedené predsedom okresného súdu,

ktorý poukazoval na to, že „vo veci došlo k opakovanej zmene zákonných sudcov z dôvodu ich postupného odchodu na novozriadený Krajský súd v Prešove“. V tejto súvislosti ústavný súd už uviedol (pozri napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 28/01, I. ÚS 50/01, I. ÚS 108/02, I. ÚS 38/03), že nedostatočné personálne obsadenie súdu a nadmerné množstvo vecí, v ktorých sa musí zabezpečiť súdne konanie, by mohlo len dočasne ospravedlniť vzniknuté prieťahy, a to len v tom prípade, ak sa za tým účelom prijali včas adekvátne opatrenia. Ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov, a tým vykonanie spravodlivosti v primeranej lehote.

Vzhľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 193/97, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 1.

3. 1. Vo vzťahu k sťažovateľom F. F., V. Č., T. Š. a A. Š. však ústavný súd sťažnosti nevyhovел, pretože menovaní sťažovatelia sa stali účastníkmi napadnutého konania až 19. mája 2000, pričom z prehľadu procesných úkonov, ktoré sú uvedené aj v bode II tohto nálezu vyplýva, že okresný súd od vstupu týchto sťažovateľov do napadnutého konania postupoval vo veci v podstate priebežne. Po vstupe menovaných sťažovateľov do napadnutého konania procesné úkony tohto súdu plynulo smerovali k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľov, čo je hlavným účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov (II. ÚS 61/98). Postup okresného súdu, aj keď nebol vždy bez prieťahov, sa v uvedenom štádiu konania zjavne nevyznačoval takými významnými prieťahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prieťahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, preto ústavný súd vo vzťahu k sťažovateľom F. F., V. Č., T. Š. a A. Š. rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 4.

4. Pretože vo veci sťažovateľov bol 19. mája 2005 na okresnom súde vyhlásený rozsudok č. k. 16 C 193/97-308, neprichádzalo do úvahy v okolnostiach danej veci rozhodnutie podľa § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovatelia požadovali priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 500 000 Sk.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nie je pre ňu dostatočným zadosťučinením. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať jej aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti vzhľadom aj na správanie sťažovateľky (pozri bod III. 2 nálezu), ako aj na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľky považuje za primerané vo výške 20 000 Sk.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zabezpečenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 2.

6. Ústavný súd priznal sťažovateľke (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) aj náhradu trov konania vo výške 7 953 Sk z dôvodu trov jej právneho zastúpenia.

Sťažovateľke vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom za tri úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie sťažnosti z 3. mája 2005 a písomné stanovisko k vyjadreniu okresného súdu z 13. júla 2005). Za tri úkony vykonané v roku 2005 patrí odmena v sume trikrát po 2 501 Sk a trikrát 150 Sk z titulu režijného paušálu ku každému úkonu, preto trovy právneho zastúpenia pre sťažovateľku predstavujú sumu 7 953 Sk v zmysle § 1 ods. 3, § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd o uplatnených trovách konania sťažovateľky rozhodol tak, ako to je uvedené pod bodom 3 výroku tohto rozhodnutia.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod „právoplatnosťou rozhodnutia“ uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. augusta 2005